

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emerich Lesser.
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein, Bernat. In Ham-
burg: Maroly & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o colônă 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 3.a o
seriă 10 or. sêu 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L I X I.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate ofi-
ciile poștale din țintu și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80, etagiu
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sêu 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 242.

Brașov, Joi 5 (17) Noemvre.

1898.

O nouă campaniă.

Dacă „Keleti Értésítő“ n'ar
trece ca organ oficios, ce este in-
spirat direct din cabinetul lui Je-
szenszky, preținsele lui împărțării
despre „acțiunea Românilor din Un-
garia“, pe cari le indicăm mai jos,
ar pute fi trecute cu vederea, mai
ales fiind-că și așa nu presentă nici
un moment verosimil.

Se vede însă cât de colo, că
articolul organului jeszenszkyan este
scris cu scopul și cu tendința, de-a
incepe o nouă campaniă diaristică
în contra Românilor, ale căror plân-
geri juste ar voi pe de-o parte să
le acopere înaintea ochilor streină-
tății, ér de alta să le inmulțescă
prin vre-o nouă lovitură, dată de
astă-dată băncilor române, cari de
mult timp sunt un ghimpe nesuferit
în ochii șovinistilor jidano-ma-
ghiar.

Avisul dat prin „Keleti Ért.“ a
fost bine înțeles din partea foilor
unguresci, căci acestea, după cum
vedem, au și început campania. Pu-
țin împörtă, decât mâne, ori poimâne
vor fi silite, pôte chiar prin vre-un
nou comunicat oficios, să desmintă
„împărțările“ oficiose de acum;
scopul era să se începă odată cam-
pania, să se începă ațitările în con-
tra Românilor și a institutelor lor
de bani, căci de aci încolo vor sci
gazetarii unguri cum să țese și sus-
țină uneltirile, ér guvernul, la rên-
dul său, încă va sci, cum să pro-
fite de ele pentru a „domcli“ pe
cei ațitați, împlinindu-le poftele.

Acesta e sistemul obișnuit și
bine cunoscut, cu care se „guver-
neză“ ađi la noi naționalitățile.

Pentru acum găseșc érași, că
le stau în cale băncile noastre și în
contra acestora au început cam-
pania. „Egyetértés“ în articolul de
fond de ađi dice, că „intărirea pu-
terilor materiale ale Valahilor duce
direct la nimicirea intereselor statu-

lui maghiar“ și se preface a acusa
guvernul, pentru-că „nu bagă de
sémă, că grozavele cuceriri de te-
ren, ce le fac băncile valabe, sunt
mai periculoșe, decât cele mai sgo-
metoșe demonstrațiuni politice“.

Ei bine, ce are deci să facă gu-
vernul pentru a scuti „statul ma-
ghiar“ de aceste ne mai pomenite
„pericole“? Nu cum-va domni de la
„Egyetértés“ ar voi, ca să se pună
sub influința și controlul domniilor
și administrația băncilor noastre?

De sigur, că în direcția acesta
țintesc noiele uneltiri puse la cale
de organul lui Jeszenszky. Ne adu-
cem aminte, că o campaniă de a-
cest fel a mai fost pusă la cale de
famosul Bartha Miklos încă prin
anul 1893, când congregația dela
Clușiu înaintase o adresă către dietă
anume pentru acest scop. Campania
de acum pôte să fiă o ediția nouă
a celei de atunci.

Trebuie, în adevér, să-l cuprindă
pe om mirarea, cum mai cutéză
chiar Ungurii să cărtescă și agite în
contra băncilor române, când ace-
tea sunt ađi în statul acesta apröpe
singurele institute de bani necom-
promise și recunoscute ca solide.
Când e vorba tocmai de administra-
ția, care la Unguri, după înșe-și con-
statările lor, e cea mai păcătoșă,
mai miserabilă și mai abuzivă, foile
unguresci ar face mai bine să tacă.

Dér cum să tacă, când indem-
nul de-a agita contra lor li se dă
chiar din partea guvernului? Unde
ar pute găsi șovinistii jidano-ma-
ghiar o temă mai ademenitoare pen-
tru uneltirile lor, ca tocmai tema,
ce li-s'a dat acum și dela a căreia
„resolvare“ pot spera și la anumite
căpétuirii din banii „Valahilor“?

Poftele adversarilor noștri merg
mai departe, da acum ar pute crede
cineva. Ei găseșc un „pericol pen-
tru statul maghiar“ de-a ne vedé pe
noi, că n'am ajuns încă să cerșim co-
jile de pâne' de pe masa lor. Pe tema

acésta vor să-și făurască arme pentru a
ne lua până și bucătura din gură Pe
cât timp nu vor puté ajunge la
acésta, noi nu vom înceta de-a fi
priviți ca element periculos pentru
„statul maghiar“.

Dér tôte merg numai până la
un loc. Archiepiscopul de Agria,
Samassa, a đis în pastora la adresată
de curênd credincioșilor săi: Cinsti-
rea legilor e tăria statelor, ér dege-
nerarea dreptății pericolul lor.

Prin dreptate, state cu modest
inceput s'au ridicat repede la culmea
puterii, unde înșe nedreptatea, egois-
mul, părtinirea și apăsarea și-au pu-
tut desvolta puterea distrugătoare,
bunăstarea materială a căđut numai
decât, guvernarea acelor state a
ajuns în mână streine și jugul servi-
lismului a fost gata.

De acest jug să-și aducă aminte
cei ce điu și nóptea se gândesc la
înjugarea noastră.

Din Bucovina. „Buk. Post“, or-
ganul baronului Mustata, combate din nou
demersurile parlamentare ale deputatului
Dr. George Popovici. Diarul ovreiesc află,
că interpelația d-lui Dr. Popovici, relativă
la violențele electorale ale presidentului
guvernului din Cernăuți, nu a fost la lo-
cul ei în parlamentul din Viena. De ce?
„Buk. Post“ se încercă să-și motiveze tesa
prin o mulțime de argumente teoretice de
cea mai suspectă logică. Dér adevératul
motiv e: pentru-că contele Thun, marele
și puternicul prim-ministru, nu trebuia su-
perat. Sunt prea străvezie cauzele, din cari
„Buk. Post“ a început să publice cu atăta
diligentă criticele sale la adresa acțiunei
parlamentare a d-lui Dr. Popovici, căutând
a reduce importanța ei. Chiar pentru ob-
servatori mai puțin inițiați, nu pôte esista
nici o îndoială. Tôtă lumea s'a scandalisat,
când a vedut, cum deputatul bucovinean a
fost părăsit în lupta sa chiar de clubul său
propriu și a trebuit să recurgă la ajutorul
frățesc al clubului italian. Se scie anume,
că numai bătrânul dr. Turcan a sprijinit

interpelarea d-lui Popovici, ér d-nii Lupul
și Hormuzaki au găsit cu cale să se re-
tragă dela acest lucru „periculos“. Diarele
române au cerut lămuriri în acésta ces-
tiune, și mai ales opinia publică din Bu-
covina prin organele „Patria“ și „Deștep-
tarea“. Și „Buk. Post“ asudă acum, dând
esplicări. Dacă „Buk. Post“ ar fi voit să
rémână sinceră, trebuia să răspundă, că in-
terpelația d-lui Dr. Popovici, necorrespun-
dând tradiției politicei bucovinene din tre-
cut, ale cărei principii sunt depuse în
vorba vechie: „capul plecat sabia nul
taie“, nu a putut fi sprijinită de d-nii Lu-
pul și Hormuzaki. Acesta era cel puțin un
răspuns sincer și onest. Cât pentru d l Dr.
Popovici, suntem siguri, că densusul își va
urma decis și firm calea sa, fără a-se lăsa
conturbat de sofisme învechite și de intrigi
de culise, și mai ales fără a-se lăsa molip-
sit de duhul unei politice anemice de su-
punere helotă.

O voce maghiară despre stările din Ungaria.

Foia ungerescă „Szabad Szajtó“
(„Pressa liberă“) publică în numărul
său mai nou un articol, care merită
să fie cunoscut în cercuri cât mai
largi, fiind-că în el se face oglinda
adevératelor stări din Ungaria. Etă,
din cuvânt în cuvânt, ce dice nu-
mita foie:

Nici-odată corupțiunea și imoralitatea
politică n'a domnit în viața publică ma-
ghiară și în parlamentul ungeresc cu mai
mare nerușinare, ca sub gloriosul regim al
baronului Banffy. Nu se pôte nega, că și
în trecut s'au întâmpat corupțiuni și si-
lurii din partea partidelor dominante; însă
acestea au avut atăta sentiment de ome-
nie, ca nu numai să nu se laude cu ele,
ci să le nege, pentru-ca cel puțin să sal-
veze aparența moralului public. Ađi însă
cavalerii triști ai imoralității, strigă în piața
publică și vestesc fără a roși, că: da, noi
prin bani, vin, rachiu, prin folosirea mijloce-
lor de forță ce le avem, prin răsplată, promi-
siuni, prin arme și închisóre ni am garantat

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Macedonia.

In cunoscuta revistă germană „Grenzboten“,
a apărut un articol fôrte interesant asupra Ma-
cedoniei, din care dăm aci următoarele:

...Macedonia, cu însemnatul port Sa-
lonic, forméză cheia politice balcanice a
tuturor puterilor Europei.

Dacă acest port admirabil favorizat
de natură, precum și țintutul fertil situat
între el și Bosnia, ar căde în alte mâni
decât în ale Austriei, adecă în ale Rusiei
său Angliei, său și ale unuia din micile
state balcanice, cari vor fi tot-deuna de-
pendente de Anglia său Rusia, — atunci
noul posesor ar fi în stare să tae Austriei,
Germaniei și Europei centrale în genere,
linia cea mai scurtă spre Asia-mică și su-
dică, și prin urmare să pricinuescă pagube
simțite comerțului nostru (german) cu a-
ceste țeri importante. Avem deci motive
binecuvântate, ca să ne ocupăm cu Macedo-
nia, atât de imporantă din punctul de
vedere strategic.

Salonic, cel mai mare oraș european
rēmas în posesiunea Turciei, și capitala vi-
lajetului Salonic, este, cel puțin sub nu-
mele lui actual, un oraș nu tocmai vechiū.
Slavii îl numesc Solun, Turcii Selanik,
Francii (europenii) Salonik.

El a fost întemeiat de Casandru, gi-
nerele lui Filip al Macedoniei, și a primit
numele de Tesalonike în onórea femeii lui
Casandru, pe care Filip a numit-o ast-
fel în amintirea victoriei sale asupra Tes-
salilor.

...După cucerirea Macedoniei de către
Romanii, pe când orașele comerciale ale
vechei Grecii, Atena și Corintul, au pierdut
ori-ce însemnătate, Salonicul câștigă în
strălucire și importanță. Situat în unghiul
apusén al Mării Egee, el a concentrat
tôte liniile de navigație; dela Salonic
pornea și șoseaua spre Nord, de-alungul
fluviului Axios (Wardar), precum și șo-
seaua spre Bosfor de-alungul cöstei Mă-
rei Egee; ambele aceste șosele sunt ađi
câi ferate.

...Sub bizantinii, Salonicul a concurat
Bizanțul ca mediator al comerțului dintre

Europa, Asia și Africa. Sub Turci el și-a
câștigat aspectul și caracterul de ađi. Cea
mai mare parte din bisericile creștine fură
transformate în geamii, întăriirile începură
să cadă în ruină, și tot asemenea începură
să se ruineze clădirile publice și particu-
lare. De altminteri tôte orașele turcesci fac
impresia unei aglomerări de ruine, și a-
césta din pricina unei legi absurde turcesci,
care opresce de-a sechestră său confiscă o
proprietate imobiliară pentru biruri neplă-
tite; în schimb statul pôte interveni, când
se schimbă chiriașul său când proprietarul
vrea să facă reparații. Consecința e, că
nu se plătesc biruri, dér nici nu se repară
casele.

Dér particularitatea cea mai caracte-
ristică a Salonicului e, că e cel mai mare
oraș ovreesc, nu numai din Orient, dér din
lumea întrégă. Amsterdam are 60.000 o-
vrei la 600.000 locuitori; dér Salonicul are
80.000 de ovrei numai la 130.000 locui-
tori. Ca și multe din familiile ovreesce din
Amsterdam, ovreii din Salonic sunt origi-
nari din Spania, și numai puțin și au venit
din Rusia și România. La 11 Martie 1492,

regele Spaniei a dat un edict, ordonând
tuturor evreilor să părăsescă țera, fără să
ia cu sine aur, său argint. Atunci au emi-
grat din Spania 300.000 de evrei, dintre
cari cei mai mulți s'au stabilit în Turcia
europenă.

Felul de trai al populației ovreesce
din Salonic este fôrte deosebit. Sunt prin-
tre ovrei bancheri bogăți și comercianți
mari, precum Allatini, cari posedă mili-
óne nenumerate. Dér majoritatea este să-
racă și locuesce în case derăpănate, mi-
serabile, închiriate dela Turci: și deóre-ce
și aci evreii au mulți copii, înghesuiala
este gróznică. Mulți sunt „hamali“ și lu-
crezá la porturi din đori și până în nóp-
tea, pentru o plăță mai mult decât mo-
destă. Desculți, îmbrăcați mai mult de-
cât ușor, érna ca și vara, ei trăesc din
pâne, cėpă, usturoiū, său o felie două de
pepene.

Alți evrei spanioli sunt meseriași, țe-
sători, tinichigii, spălători, pălărieri. Ser-
vitorii se recrutéză de asemenea în mare
parte, ca și la Constantinopole, dintre e-
vreii spanioli.

pe cât se poate domnia. Și decă omul nestri-oat încă în cinstea și sentimentul moralului său crede, că mărturisirea pe față a diferitelor fapte infame au provocat indignațiune în reprezentanța țării, acela se înșală amar. Din potrivă: cu aplauze și „eljen“-urî sgomotoase au fost primite, și cei mai marcați membri ai partidei liberale s'au grăbit a declara, că până când Banffy guvernază pe basa acésta, îl vor sprijini sincer și până la ultima picătură de sânge.

Nici pe lângă conceptul domnitor lax de adî, n'am fost pregătiți la o degenerare atât de cumplită a moravurilor publice. Chiar și fata ordinară de stradă se rușinează a-și mărturisi meșteșugul ei murdar; numai membrii camerei ungare au mișcătorul curagiu de a vesti înaintea lumii și a țării: Noi putem fi vânduți! Cine dă mai mult?

Sunt stări desperade acelea, când aleșii națiunii mărturisesc astfel de principii. Ce putem aștepta dela acea turmă de oameni, cari bucuos urmază pe conducătorii ei pe calea imoralității?

Puțin mai lipsesc, ca să ajungem acolo — cum a dîs unul dintre politicii noștri de caracter curat — încât curățenia alegerilor n'o putem încredința Curiei, fiind că foarte ușor s'ar întâmpla, ca toți să trebuiască a fi înfundăți în temniță: alegătorii pentru vinderea conștiinței și voturilor, er deputații pentru corupere și târguială de suflete.

Demnitatea de deputat nu mai este o recompensă pentru meritele patriotice, ci un geseft ordinar, ce lăgă între sine pe alegător și ales. Astfel pare firesc încâtva, că deputatul nu mai are în vedere prosperarea și înflorirea țării, cum este de datoria patriotului cinstit, ci interesele lui proprii personale, nisuiindu-se a exploata interesele națiunii și în prețul jertferei sentimentului său moral a-și scote banii, pe care la alegere i i-au pungășit alegătorii. Ba mai mult, ca să pótă duce viață de galvaler, s'aruncă asupra damicelelor de orfeu, la cărți și la curse de cai...

Iubirea de patrie, dreptatea, onoarea și cinstea zac închise în cosciug întreit...

„Szabad Sajto“ are însă încrederea în Provedință, că va aduce dîle mai bune și mai ferice pentru țără.

Vocea gazetei protestante maghiare este espresia fidelă a stărilor publice de sub regimul lui Banffy.

Alegerile comitatense.

Luni s'a făcut în comitatul Aradului alegerile de membrii pentru Congregația comitatensă. Cu toate măsurile condamnabile luate de oamenii stăpânirii, cu toate presiunile și uneltirile, Românii au eșit invincibili aproape în toate cercurile. Unde stăpânirii nu i-a succes să opréscă pe alegătorii a merge la urnă, acolo dușmanii noștri și-au luat refugiu la terorizării și arestării. Ast-

fel în Boroș-Ineu, președintele alegerii a dispus să fie arestat părintele Vasile Bălan, pe care gendarmii l'au dus între baionete d'alungul satului și l'au închis în areștul comunal. Eță lista Românilor, cari au fost aleși:

În Șiria: I. Rusu Șirianu, Iuliu Herbai, Savu Raicu, Vasile Popovici, Vasile Bistran. Candidatul guvernului, baronul Bohus, a cădut cu rușine.

La Șiria-maghiară: Traian Terebenț, Iuliu Grăfșorean. — Baronul Bohus a cădut și aici.

La Buteni: Dr. Teodor Popescu, Iuliu Bodea, Ioan Mieluța.

La Berozova: Iosif Clómbes, Sava Raicu, George Telescu, Traian Vășianu.

La Pâncota: Ioan Șeredan, Ioan Chelbeu, Ignat Blagău.

La Radna: Dr. N. Oncu.

La Curtici: Dr. S. Ispravnic.

La Ternoava: A. Ungureanu.

La Sântana (Comleuș): Dr. Augustin Boțoc.

Afară de acestea Românii au mai reușit încă în alte patru cercuri.

Se vede dér de aici, că Românii din comitatul Aradului s'au purtat bine.

Rău de tot însă s'au purtat inteligența română din cercul Hususului (comitatul Ternoavei-mici). În acest cerc — după cum ni-se scrie — s'a făcut alegerea la 10 Noemvre n. în Hususiu Abia 4 preoți și 2 învățători s'au prezentat la alegere dintre cei vre-o 28 preoți și 20 învățători. Fisolgăbirul cercului Hususiu a lăsat ca din grație să se strecore printre cei aleși și 3 Români. Indolența Românilor „conducători“ din acest comitat este cu atât mai păcătoasă, cu cât de ani de-a rândul ei n'au dat semne de viață, deși se dîce, că în centrul comitatului ar fi un „stat major“ în frunte cu un avocat.

Timpul ar fi, ca cei-ce și-au luat rolul de conducători, să lapede nepăsarea și să încerce pe cât se pótă a-și face datoria. Numai astfel putem spera — dîce corespondentul nostru — de a-ne vedé și noi odată măcar în ajunul unei desamortiri, căci amortirea și nepăsarea ne-a stăpânit destul, grație indolenței și neactivității.

„Acțiunea Românilor din Ungaria“.

Oficiosul „Keleti Értésítő“, ce ne sosește astăzi din Budapesta, publică sub titlul acesta un articol pe care-l vedem reproduș și comentat și în celelalte foi unguresci din Budapesta, ce ni-au sosit ađi. Articolul e cât se pótă de tendențios și mincinos, așa că, probabil, va trebui să fiă desmintit în curând prin alt „comunicat oficios“, deore-ce comentariile, ce le fac foile unguresci pe basa lui, sunt atât de ațîțătoare și provocătoare, încât foarte ușor pot da naștere la nouă vandalisme din partea plebei unguresci.

Se tracteză éráșî despre băncile române, ér pentru-ca agitația în contra acestora să fiă mai cu efect, „Kel. Ért.“ se provócă la un discurs, ce dîce, că l'ar fi rostít d-l V. Podóba, directorul „Economului“ din Clușiu, cu ocaziunea unei „adunări“ a inteligenței române de-acolo.

Eță unele părți din articolul lui „Kel. Ért.“:

„În Clușiu, centrul Kulturegylet-ului ardelenesc, inteligența română a ținut adunare, în care a hotărît să înființeze o im-pozantă biserică lângă școala poporală, ce a fost clădită din partea orașului cu 60,000 fl. în amintirea mileniului. În scopul acesta se va face o repartiziune asupra tuturor băncilor valahe, al căror venit curat, după statistica din urmă, e de 517,882 fl. și din care venit ușor se pot jertfi în decurs de 10 ani câte 10,000 fl. pentru clădirea bisericeii. La adunare s'au petrecut multe lucruri, cari privesc cât se pótă de-aprópe guvernul și publicul maghiar.

„Vasile Portoba (vré să dîcă Podóba — Trad.), directorul de bancă, deschidénd adunarea, și-a exprimat bucuria, că Kulturegyletul s'a înființat cu 14 ani înainte, căci dîse, din punct de vedere național a fost salutară pentru dezvoltarea culturală și economică a Valahilor acea larmă, acel sgomot provocător la luptă, prin care în decurs de ani de dîle au adunat milionașul, de care dispune societatea (Kultur-egylet). Acest sgomot a deșteptat și activitatea Valahilor și cu bucuria constată, că rezultatul, la care au ajuns ei, este de sute de ori mai mare, decât rezultatul dobândit de Ungurii ardeleni.

„Pe când înainte de înființarea „Kulturegylet“-ului, în întregă Ungaria se afla un singur institut de bani valah, al cărei reviriment și câștig era foarte bagatel, pe atunci astăzi, în sgomotul Kulturegylet-ului, li-a succes (Valahilor) de-a aduna din-afară atâția bani, încât ađi 51 bănci valahe înfloresc în țără. Două din trei părți dintre aceste bănci (34) se află în Ardeal, pe teritoriul Kulturegyletului, ér celelalte în Ungaria...“

„Cu deosebită bucuria a amintit vorbitorul (Podóba—Trad.), că fiă-care bancă are nume valah, ceea-ce constituie o puternică armă în contra maghiarizării numelor de localități. Fiă-care institut este câte-o cetățuie a cestiunii valahe. Când s'a înființat Kulturegyletul, Valahii n'ar fi cutezat nici a-se gândi măcar, ca în Clușiu să aibă un institut de bani. Astăzi în strada Wesselenyi au în propriul palat banca „Economul“, a căreia reviriment anual trece peste un milion, ér venitul curat 16,000 fl. . . . Vorbitorul a revenit apoi asupra cestiunilor politice. Atitudinea pasivă a Valahilor și zelul conducătorilor de-a agita, și-au adus ródele binecuvântate, mai ales asupra preoților valahi, chiar și pe terenul politic-bisericesc. Preoții valahi a-decă primesc dela ministrul de culte un

ajutor de stat mai mare, decât preoții reformati maghiari.

„Membrii adunării au primit cu ovațiunii însuflețite raportul, s'au îndemnat împrumutat să fiă statornic, s'au sfătuit asupra cumpărării terenului (pentru clădirea bisericeii) și asupra câștigării capitalului, ér în fine au accentuat necesitatea, de-a porni din nou o acțiune socială, care să mai pună în agitația spiritele și să mai așternă odată într'un mod atât de bogat masa însuflețitorilor credincioși ai Daco-României viitoare. Că ce au hotărît în prința acésta, încă nu e cunoscut.“

O admonițiune seriósă.

Archiepiscopul catolic maghiar de Agria, Samassa, cu ocaziunea aniversării de 25 de ani a arhieriei sale, a adresat o pastorală credincioșilor săi, în care face între altele o aspră, dér dréptă critică a stărilor sociale-politice din acest stat. Pastorală întrégă este o admonițiune foarte seriósă la adresa cărmuitorilor și stăpânitorilor acestei țări. Reproducém, după traducerea „Tel. Rom.“, următoarele:

„Cinstirea legilor e tária statelor: degenerarea dreptății, pericolul lor! Cinstirea și ocrotirea dreptății, este decî prima datorință! Nici o epocă nu pótă fi lipsită de ea, nici o cărmuire de stat nu pótă fi fără ea!

Guvernarea așa-dér trebuie să fiă pētrunsă nu de spiritul egoismului, ci de spiritul dreptății! Spre serviciul unora numai, séu numai a unei părți, nu e permis să se restringă!

Unde în guvernare se îngrijesc numai de-o parte a cetățenilor, și nici că le pasă de cealaltă, acolo se ivesc în viața de stat cele mai periculoase rele: împărcheri, certă, ură!

De aceea nu pótă fi permis, ca ómenii óre-cărei partide, ajunsî prin mijloce bune rele la putere, cu sumeție să-și arate acum puterea lor!, și volnic și nedrept să favorizeze pe unul, să lovéscă pe altul! pe cei nepricepuți să-i prindă în mreje, pe ai săi prin „distincțiunii“ să-i înalțe! Întru câștigarea puterii și exploatarea prerogativelor ei dela nici un fel de speulă păcătoasă să nu se dea îndérét, și întocmai ca asupra unei cetăți ostile subjugate, volnicia lor să-și-o fixeze drept „lege“.

Prin dreptate, state cu modest început, iute s'au ridicat la culmea puterii, ér unde nedreptate, egoism, părtinire, apă-sare, moleșire înspăimântătoare și-au putut desvolta puterea distrugătoare, numai decât a scădut bunăstarea materială, domnirea a ajuns în mări stréine, jugul servilismului a fost gata!

Bărbații însuflețîți și de caracter sunt inflexibili, față cu ispitiri sunt neînfricați, sunt paznici credincioși ai aședmintelor legilor, neînfrânți eroi ai dreptului, apărători neclintîți ai autorității statului!

Solidaritatea dintre evrei este strînsă și aci ca pretutindeni. Tinerii se căsătoresc la vârsta de 13 séu 15 ani și din toate părțile se contribuie la alcătuirea căsnicieii lor. Cu Turcii evreii trăesc bine, legați printr'o comună antipatie contra Grecilor. Dér Turcii îi desprețuesc totuși. Părerea Turcoilor despre evrei se resumă în formula lui Hagi Halfa, care a scris la 1650: „Deși orașul a avut rușinea să fiă năpădit de evrei, totuși acésta rușine este compensată de folosul lumesc al acestei populații“.

Grecii nu sunt numéroși. La 1875 Braun i-a evaluat la 6—8000; probabil sunt însă mai mulți. Cei mai mulți sunt comercianți, chelneri, servitori, învățători, medici, birtași, cărciumari — numai mese-riași nu. Grecii au talentul de a-și asimila tot felul de naționalități, dér se lasă foarte greu absorbiți de alte popóre. Ei posedă, ca și evreii, expansivitate cosmopolită și solidaritate. Grecii sunt de predilecție și marinari.

Peninsula Chaloidică se dîce, că ar fi populată întrégă de-o populație de limbă

grecescă. Descendenții ai vechilor eleni nu cred să fie acești locuitori ai peninsulei chaloidice, ci Albanesi și Slavii elenisați.

S'a evaluat numéru total al Grecilor din Macedonia la 400,000. Dér acésta cifră e de sigur prea umflată, și cuprinde afară de Grecii propriu dîși, mulți grecisați, cari — de când cu înfrângerea Greciei — se revelază ca Bulgari séu Români.

Mai puțin numéroși sunt în Salonik Albanezii, cari vin aci din munții lor pentru a se băga cavași. Portul lor frumos — fustanela, figaro-ul albastru, séu negru, brodat cu argint, cu mâneci atérnând în jos, chimirul plin de pumnale și pistole — îi face imosanți, dér cad îndată ăa beție și se prăpădesc.

Tot așa de rari sunt în Salonik și Bulgarii. În oraș mai ales locuesc foarte puțin Bulgarii, dér vin dela țără cu lemne, fân și miei. O parte din Bulgari au rămas creștini, o altă parte însă — în tocmai ca o parte din Albanezi și Bosniaci — au trecut la islam. Bulgarii sunt foarte pricepuți la grădinărie.

În privința originii lor, nici ei singuri nu erau tocmai lămuriți până mai deunăđi. La începutul veacului, sub presiunea puterniceii propagande grecesci, ei se socoteau încă Greci! Pe la 1820 însă a început printre dênșii o propagandă național bulgară, sub protecția Rusiei. Bulgarii macedoneni se simt ađi din ce în ce mai mult ca Slavii sudici și chiar ca un soi de Ruși.

În realitate însă ei nu sunt nici decum Slavii curați de miadă-đi, ceea ce se dovedește prin contrastul tipului lor cu al Sêrbilor, contrast tot așa exprimat, ca și cu Românii.

În ținuturile locuite ađi de Bulgari, s'au stabilit, ce e drept, prin veacul al doilea colonii de agricultori slavi. Dér deja pe la 490 și 500 s'a întâmplat năvălirea violentă a Bulgarilor, apartinénd ca și Turcii și Ungurii, rasei fino-ugro-altaice. Năvălitorii, nomađi, au adoptat timp de 700 ani de stăpânire, moravurile populației slave cucerite și religia învecinatului Bizanț; dér ađi încă limba bulgară conține o grămadă de cuvinte neslavone.

Sêrbii sunt extrem de rari în Macedonia. Hărțile de propagandă sêrbescă caută să facă totă Macedonia sêrbescă, lăsând pe Greci numai pe la hotare și gonind cu totul pe Bulgari. Dér adevérul e, că Sêrbii, în masă, se află numai la Nord de tot, dela Uskiub în sus.

Pretutindeni în Macedonia întelnim în masse dese pe Români, printre cari se agită acum din nou propaganda pornită din România. Românii fac impresia de oameni harnici, simpatici și susceptibili de cultură. Li găsesci și prin Salonik ca portari și servitori, și sunt foarte lăudați, căci nu fug de muncă, sunt practici și învață lesne limba italianescă, principala limbă comercială din Orient.

Afară de naționalitățile enumerate mai sunt Țigani și levantini (europeni din toate părțile Europei). Astfel se justifică espresia francesă: une salade à la macédoine, pentru a desemna salata italianescă făcută din tot felul de ingrediente.

De astfel de bărbați are lipsă timpul, și nu de atari sprijinitori, cari îngrijiți de sörtea lor și de nădejdea viitorului, umblă pe căi ascunse, în fața publicității tănuiesc, tac, închid ochii, sufer tot, servesc oricui, numai scopul să și-l ajungă; înaintea cărora trândăvia e „înțelepciune“, imoralitatea: „abstinență prevădătoare“, lipsa de curagiu: „precauție“.

Când ideile periculoase, noue și er noue, ale învățăturilor greșite, tot mai mult molipsesc spiritele, moravurile, cu frase mincinoase binesunătoare amăgesc poporul, întunecă conceptul verității, a dreptului, a cinstei și mână în luptă înverșunată unul contra altuia pe aceia, cari spre binele omenimei ar trebui să țină la olaltă; când administrarea afacerilor publice degenează într'o măiestrie de formalitate, când se făuresce de adevărat ceea-ce nu e, s'eu se înfățișează tôte în colorit fals; când sub masca „promovării binelui public“, omenii se luptă, în mijlocul sărbătoririlor meșteșugite, numai pentru a lor glorie, pentru a lor putere — atunci în capul afacerilor publice trebuie să stea bărbați cu mari talente, cu distincă cualificație și devotați! Lășitatea n'a făcut încă pe nimenea nemuritor.

Cercetând adese-orî cauza mărimii omenilor distincți, am aflat, că nimeni nu se pöte înălța peste ce e omenesc, decât prin acea putere spirituală, care oțelesce pepturile nobile spre fapte mari!

Se revie deci ărăși împărăția moralității, și îndată va lua viață nouă zelul spiritelor spre ceea ce e mare și sublim... .

Lupta în contra lui Banffy.

(Dieta din Peșta.)

Luni s'au continuat desbaterile în dieta din Peșta. Tema discușiunilor a fost ărăși Banffy, pe care opoșiția l'a atacat cu aceeași înverșunare, imputându-i păcate neiertate. La începutul ședinței au vorbit căți-va deputați opoșiționali arătând, că în cestiunea pactului, Banffy a urmat exemplul lui Hodja, care la întrebările supușilor lui Allah, răspundea totdeauna cu: Voi sciti, ăr cei ce nu sciu, să întrebe dela cei ce sciu. După o paușă de 5 minute luă cuvântul

Emeric Hodossy. El se ocupă în primul loc cu afacerea Dessewffy și cu abuzurile și corupțiunile la alegerile din urmă. Vorbi apoi despre pact dîcînd, că ministrul-președinte a pus pe somitățile partidei sale să vorbescă în locul lui asupra pactului. Quidesența declarațiunilor guvernamentale este: cuprinsul pactului vamal se valorază în tot chipul. Din pricina această partida guvernamentală își dă silința a face cele mai forțate explicări de drept public. Pactul vamal și comercial însemnă uniune economică. Este prin urmare imposibil a susține uniunea vamală fără de conclucrarea factorilor constituționali. Convenție vamală însemnă teritoriu vamal deosebit, ăr pact vamal este atăta cât un singur teritoriu vamal.

Ivanka: anunță, că vré să-l atace pe Banffy. Rögă deci pe partida guvernului să cheme pe ministrul-președinte în sală, căci altminterlea e silit a crede, că Banffy se ascunde dinaintea atacurilor. Opoșiția ridică contra lui acuse grave, pe cari le și adevereșce. Nu așa însă fac guvernamentali. Conteșe Tisza Pista, de pildă, nu dovedeșce ceea-ce spune, așa că spusele lui sunt o calomnie, ăr ceea-ce face, este o calomniare. Banffy și Tisza au amărit poporul prin abuzurile și călcările lor de lege la alegeri. Mișcarea de acum în comitate, care țințese la desaprobarrea luptei opoșițiunii în dietă, are caracter *jidovesc*, fiind-că mulți dintre Jidani sunt funcționari și notari, cari și colorea vênătă o votază ca verde. Acășta este o pescuire în turbure din cele mai ordinare. Conteșe Tisza Pista cutază a bănuși pe Apponyi și Horanszky, că prin politica lor vênază interese personale. Acășta este o calomnie.

Banffy e nevrednic de locul ce ocupă, ba e și om primejdios. Dăcă fotoliul de ministru-președinte ar fi ocupat de un bărbat *cinstit* și *vrednic de stimă*, el numai de-

cât ar primi indemnitate, și partida națională ar sprijini pactul, ăr partida opoșițională n'ar mai face obstrucțiune. Rămăne-rea lui Banffy în scaunul de ministru-președinte este un *atentat în contra libertății, a legii și a cinstei.*

SCRILE ȚILEI.

— 4 (16) Noemvře.

O frumoșă fundațiune. D-l Teodor Moza, paroch gr. cat. în Gruiu-lung, dieșcea Oradiei-mari, a întemeiat o fundațiune de 2000 fl. cu scopul, ca din interesele acestui capital să se creșcă un tînăr român în internatul Pavelian din Beiuș. Faptul e cu atât mai laudabil, fiind-că d-l paroch Moza, după cum i-se comunică „Tribunei“, a economisat acășta sumă din venitele sale, cari întotdeauna au fost forțe modeste.

„Nu amăriți pe regele.“ Föia „Nagyvárad“ primesce din Budapeșta șoirea, că la 11 l. c. înainte de a-se deschide ședința camerei, ministrul de honveđi br. Geza Fejérvary a chiămat la sine pe Francisc Kossuth și Geza Polonyi și li-a dîș: „Nu înaintați interpelațiă pentru statua-Hentzi. Vă rog serios de acășta. Sciu, că voi nu vreți să supărați decât pe Banffy. Sciu, că statua veți folosi-o ca armă. Inșă vă spun, că nu mai aveți lipsă de arma acășta. De aceea nu scormoniți mai mult afacerea-Hentzi, nu sfășiați rana astupată, nu amăriți pe regele.“

Ărași cêrtă la universitatea din Viena. Alaltăeri ărăși s'au luat la cêrtă universității germane cu cei Jidani, din caushă, că un student universitar din reuniunea „Libabon“ a mers la prelegeri cu chipiu vênăt. Scandalul a fost evitat de astă dată așa, că pedelul a dus pe Jidan în cancelaria rectorului, unde a stat până la 12¹/₂ öre, când s'au depărtat dela universitate toți Germanii-naționali.

Catastrofă pe linia ferată. Din Aszod, comit. Comaromului, se anunță despre o terribilă catastrofă întemplată în 10 l. c. pe linia ferată între gara Neograd Kövesd și Becica. Catastrofa s'a întemplat din caushă, că nișce ömeni, cari au muncit în tunelul dela Becica, au voit să vină pe un car de stație în gara Guta. Fiind negură dêsă, lucrătorii n'au observat, că în fața lor vine un tren. Numai când s'au apropiat cam de 15 metri de tren, s'a observat pericolul. Linia fiind țepișă, carul n'a putut fi oprit. Unii dintre muncitorii au sărit din car, frângându-și piciorole, alții au rămas în car, și când locomotiva s'a isbit de el, carul s'a sdrobit. Cinci muncitorii au fost omoriți pe loc și alți 4 mai ușor răniți. Cercetarea decurge.

O vênătoare rară. Țilele aceste a fost pușcat în Poiană un *ris* (Lux) de sex feminin. Premiul pentru un astfel de animal e statorit de cătră reuniunea vênătorilor cu 30 fl. Se dîce, că acest *ris* e al șeselea exemplar în acești 3 ani din urmă pușcat în jurul Brașovului. Acășta fiară răpitoare e forțe periculoșă căprioarelor. Se mai dîce, că prin Poiană s'au observat urme de mistreți.

Prințul grecesc George în Viena. Din Viena se anunță, că prințul grecesc George a sosit alaltăeri în Viena. În cercurile politice se vorbeșce, că scopul călătoriei prințului grecesc este, de a mulțami Majestății Sale pentru-că a spriginit candidatura lui la postul de guvernator în Creta.

Pușcat din eröre. În comuna Marcoveș, comit. Timiș, după cum se scrie, s'a întemplat țilele trecute o nenorocire. Tînărul Todor Craianescu, care numai de curând a venit dela miliție, voi să arete într'o țilă la mai mulți alți curioși deprinderile de pușcă. Ca lucrul să mêrgă tocmai după „lăcrămant“, Todor încercă pușca bine și când își comandă „foc!“ el și descărcă. Toți ömenii din jurul lui tresăltară de frică, ăr unul dintre ei, un tînăr de 17 ani, cu numele Mihai Adam, se rostogoli la pământ scaldat în sânge. A fost nimerit de nu mai puțin ca de 68 fire de alicie, din-

tre cari 7 i-au străbătut inima. Craianescu s'a anunțat de bună voiă la gendarmerie.

Corul mixt al inteligenței din Petroșeni, sub conducerea d-lui inv. Ioan Serb, invită la concertul cu joc, ce se va arangia acolo Sămbătă în 19 Noemvře s. n. 1898. Inceputul la 7 öre sêra. Venitul curat e destinat pentru nou edificănda biserică gr. or. și ajutorarea copiilor sêraci din Petroșeni. Prețul intrărei de persoană 1 fl., de familiă 1 fl. 50 cr. Suprasolvirile se vor chita pe cale țiaristică. Comitetul arangiator constă din 7 dömne, 11 domnișöre și 19 domni.

Teatru. Desêră se va da opereta în 3 acte „Schwiegerpapa“ de F. Zell și W. Ascher, musica de Alfred Strasser. În actul al doilea va fi un intermezzo, și va cănta d-ra Wittmann „Frühlingsstimmen“ vals de I. Strauss, și d-l Friedrich Becker douș couplete: „Vive la compagnie“, și „Aufrichtig'sagt“.

S'a perdut o pungă cu bani; aflătorul e rugat, pe lângă o remunerațiă corêșpundătoare, a-o preda poliției.

Literatură.

Moda Ilustrată. Nr. 43 al *Modei Ilustrate* conține o cronică a modei escelentă în care inițiază pe cetitöre moda în practică și estetică dându-le sfaturi bune. Ca lucru de mână dă detalii despre diferite broderii d. e. Broderii Punct de Smirna, broderie ruluscarea, broderie cu puncte trecute, dulbe. Inițiază pe cetitöre prin desemnuri bune, cum se filéză ș. a. Ca toaleta cuprinde acest număr diferite toaletes de vîșită, de stradă, de serate, descrierea pălăriilor moderne și ofere un tipar dela un corsaj pentru toaletă de oraș. Partea literară cuprinde: ca foileton un roman, „Suflete nobile“ de E. Moret, Convorbire, Idilă, poesiă, felurimi ș. a.

Varietate.

Generalul Hentzi. Fiind-că tocmai acum se discută forțe mult afacerea monumentului-Hentzi, aflăm de interes a aduce căte-va date despre originea acestui general erou. Generalul Hentzi își trage originea din Elveția, dintr'o familie patriciană din Berna. Tatăl său, Ludovic, a servit în armata imperială în rang de colonel. Fiul său, apărătorul citadelei, general Hentzi, s'a născut la 1785 în Dobrișin; a absolvat în Viena academia de geniu și în rêsboiul cu Napoleon a luat parte ca oficer de geniu, lucrând la fortificația cetății Comarom, și pretutindenea în luptele de fortificații din Franția; apoi servi tot ca oficer de geniu în fortărețele Petruvaradin, Esseg, Alba-Iulia și Timișöra și prin anii 1840 a trăit prin Italia, unde lucră cu mult succes la fortificațiile de apă. În 9 Maiu 1848 fû numit de general de brigadă în Brașov, apoi în curând ajunșe comandantul fortăreței Petruvaradin. După acășta a fost prim de insurgenții unguri și dus la Peșta, de-aci a fost liberat în 5 Ianuarie 1849 de cătră trupele imperiale, rămăneș tot-odată mai departe în Buda după retragerea armatei imperiale.

Generalul Hentzi se luptă eroicesce pentru apărarea citadelei Buda contra insurgenților unguri. În luptă însă a fost nimerit de-un glonț, care-i și causă mörtea. Hentzi după o luptă cu mörtea de 15 öre muri în 21 Maiu 1849. Eroul general a avut de soție pe Eleonora de Bertalan, o unguröică. Ea, după mörtea soțului ei, trăi în Peșta până la 1861, când muri. Unicul său fiu a murit la 1862, ca major în retragere. Cu el se stinșe membri familiei ridicăți la rangul de baron.

ULTIME SCIRI.

Congresul internațional studentesc.

Turin, 14 Noemvře. Eri, Duminecă, s'a serbat aci Inaugurarea primului congres studentesc internațional. Au luat parte tôte universitățile din Italia și forțe numêroși

delegați din mai tötă Europa. Au vorbit Giuglio Fissio din partea Italiei, salutând într'o cuvântare superbă și admirabilă pe öșpeții veniți să asiste la acășta grandioșă serbare a sciinței și civilizației. Din partea delegațiilor Romăniei a vorbit studentul Iorgala, care a fost aplaudat. În congresc cum și pe strade s'a strigat: „Viva la Rumenia!“ Studenții români sunt obiectul unei atențiuni forțe afectuöșe.

Turin, 14 Noemvře. Prima ședință a congresului internațional studentesc s'a ținut astăzi aci. A fost ales președinte studentul Giuglio.

D-l Demetrescu-Brăila, luând cuvântul, atinge cestiunea națională, protesteză contra barbariilor maghiare și propune, ca drept manifest al congresului contra acestora, să se proclame vice-președinte al congresului d-l Lucian Bolcaș, conducătorul studenților români dela academia din Oradea-mare în conflictul din urmă.

Bolcaș este ales vice-președinte și aclamat de studenți. Se aud strigăte: „E viva“ Romăniei!

Turin, 15 Noemvře. Studentul transilvănean Bolcaș a fost ales vice-președinte al congresului internațional studentesc. Studentul ungar Dova (?) a contestat alegerea acășta. Congresul însă a validat alegerea lui Bolcaș ca vice-președinte. A fost o discuție forțe vie în cestiunea națională, în urma căreia congresul a votat în aclamații următorea moțiune propusă de studenții francesi.

„Congresul internațional studentesc asigură de tötă simpatia sa pe delegații români și aspirațiile lor naționale.“

Turin, 15 Noemvře. Astăzi a fost a doua ședință a congresului. Ungurii au contestat alegerea de vice-președinte a studentului transilvănean Bolcaș. Congresul validează totuși alegerea lui Bolcaș.

S'a încins o discuțiune vie în cestiunea națională. Congresul a votat următorea moțiune, propusă de studenții francesi!

„Le congrès international assure de toute sa sympathie les delegués roumains et leurs aspirations nationales.“ (Congresul internațional asigură de întreaga sa simpatie pe delegații români și aspirațiunile lor naționale).

București, 12 Noemvře. Studenții români din Oradea-mare au adresat următorea scrisorile studenților transilvăneni de aici: „Frații iubiti! Manifestarea iubirei și simpatiei vöștre frățesci, străbătênd printre spinii șovinismului până la noi, ne-a atins însufleșitor. Cuvintele vöștre dulci în veți vor fi păstrate în inimile noastre! Și până atunci, până ce ni se va da ocașie să revenim în Peșta, de-aci a fost liberat în 5 Ianuarie 1849 de cătră trupele imperiale, rămăneș tot-odată mai departe în Buda după retragerea armatei imperiale.“

Paris, 15 Noemvře. Comisiunea parlamentară francesă a primit în unanimitate proiectul de lege al deputatului socialist Dejeante, prin care se hotăreșce abolirea pedepsei cu mörte în Franția.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Dr. Sterie N. Ciurcu.

IX Pelikangasse Nr. — 10, Viena.

Consultațiui cu celebritățile medicale și cu specialiști dela facultatea de medicină din Viena.

Dela TIPOGRAFIA „AURORA“, A. TODORAN

din Gherla — Szamosujvár,
se pot procura următoarele cărți:

£58,8—10

<p>Cuvântări pe Duminică. Tom. I. de renumitul orator — în domnul adormitul — Justin Popfiu, 48 predicii pe 38 Duminici 2.20</p> <p>Cuvântări bisericesci (acomodate pentru ori-ce timp) de I. Papiu Tom. I. Ediția II 1.20</p> <p>Cuvântări bisericesci (pe Duminică) de Ioan Papiu. Tom. III. 1.20</p> <p>Cuvântări bisericesci la toate serb. de peste an de I. Papiu 1.50</p> <p>Cuvântări funebrele și iertăciuni pentru diferite cazuri de morțe, întocmite de I. Papiu. 1.50</p> <p>Cuvântări funebrele și iertăciuni. Din autori renumiți, prelucrate de Tit. Budu vicariu 1.—</p> <p>Catechese pentru pruncii școlari de Tit Budu vicariu. —.40</p> <p>Cuvinte de aur s'au învățături înțelepte date de un părinte fiului său, din operele lui J. H. Campe trad. de I. Sonea —.80</p> <p>Domneșcească liturgie a celui dintru sânti părintelui nostru Ioan Christostom de Ioan Boroș —.25</p> <p>Manual catehetic pentru primii ani școl. de Basiliu Rațiu —.40</p> <p>Predice pentru Dumin. de peste an, compuse și elucrate după Catechismul Deharbe de Vas. Christe. Tom. II. dela Dumin. XI. după Rosalii până la Dumin. Vameșului —.80</p> <p>Predice populare pe Duminică s'erbăt. ocazionale de Gavril Pop. Tom. I, II, III și IV. Fiă-care tom costă câte 1.—</p> <p>Predice pe toate Duminicile s'erbăt. de peste an de Dr. Em. Elefterescu</p> <p>Rugăciunea D-lui, Tatăl nostru explicată pe scurt de I. Boroș —.10</p> <p>Tipicul preoțesc din cărțile rituale, prelucrat de Tit Budu vicariu —.50</p> <p>Istoria iconei Pr. C. Verg. Maria dela Nicula —.10</p> <p>Bocete adecă cântări la morți, adunate de I. Pop Reteganul —.40</p> <p>Nu m'ă uita. Colecțiune de versuri funebrele, urmate de iertăciuni, epitaflă ș. a. —.25</p> <p>Omul și lumea cântări funebrele de Aron Boca Velcherianul —.08</p> <p>Albina și leneșul de Aron Boca Velcherianul —.10</p> <p>Buchetul. Culegere de cântece culese de I. P. Reteganul broșat —.25 Legat și aurit —.38</p> <p>Barb Cobzarul. Novelă orig. de Emilia Lung —.10</p> <p>Bunica și nepotelul. Schiță din Sfera educațiunii. După Ernest Legouvé de G. Simu —.06</p> <p>Cântul în școala populară. De Iuliu Pop învățator Năsăud. Praxă. Teoria. Cânturi —.30</p> <p>Cartea ilustrată pentru copii și copile. Cu 18 ilustrațiuni, de George Simu. — Acastă broșură conține istoriile și poesii morale spre escitarea gustului de cetit la copii — E acomodată acastă carte și ca premii pentru școlari —.25</p> <p>Codrean, Craiul codrului de G. Simu —.06</p> <p>Cântăreța. Novelă de Dem. Dan —.15</p> <p>Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin V. Nicoră prof. gimnas. — Cu portr. M. S. Regina României —.10</p> <p>Chinări de carii strigă feciorii în joc de P. Reteganul —.28</p> <p>Cu vârf de pene. Scrieri satirico-humoristice de Anton Popp. I. Monologe. II. Humor și satiră. O broșură foarte petrecătoare —.55</p> <p>Dialogul Tighului cu S. Petru în porța raiului de Ar. Boca Velcher. —.25</p> <p>Două turturele de aur. Poveste de Laur. Ciorbea —.12</p> <p>Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Rusti —.30</p>	<p>Dile negre Versuri de Petrea dela Clușiu — cu o prefață de G. Simu —.15</p> <p>Economia pentru școlile populare de T. Roșu Ed. II. —.15</p> <p>Felicitări în poesii și prosă la anul nou, ziua născerei și ziua numelui către tată, mamă, moși, unchi, mătușe, nănași, tutori, preoți, învățători și binefăcători, precum și alocațiuni și vorbiri cu diferite ocațiuni școlastice de George Simu —.20</p> <p>Filoxera omenimei. Câteva cuvinte despre vinars, de A. Boca Velcher. —.08</p> <p>Geografia și Istoria în școala populară. Manual compus conform planului de lecțiuni a d-lui V. Vetri pentru cl. IV, V, VI., de T. Petrișor învăț. —.40</p> <p>Grăia lui Novac —.10</p> <p>Horia lui Pinteza Vitezii —.06</p> <p>Idealul pierdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar —.10</p> <p>Iluzia în Tauria. Tragedia în 5 acte. După Euripide tradusă în versuri de Petru Dulf —.30</p> <p>Lira Bihorului. Balade populare de Antoniu Popp —.20</p> <p>Lira Sionului său cântarea sărbătorilor. — Poesii religio-morale, lucrăte după s. Scriptură de A. Boca Velcherianul. Cu o precuvântare de G. Simu —.25</p> <p>Monologe de Antoniu Popp: Nr. 1. Pe neașteptate —.04 Nr. 2. Pentru-ce am rămas fiacău bătrân —.08 Nr. 3. La anul nou —.04 Nr. 4. Ce nici prin minte nu mi-a trecut —.04 Nr. 5. O pățania —.04</p> <p>Merinde dela școlă seu învățături pentru popor, culese din dijarul unui școlar de Dr. Georgiu Popa —.60</p> <p>Miseriile sociale. Novelă de P. C. Z. Rovinar —.15</p> <p>Musa Someșană. Poesii populare române din jurul Năsăudului. Adunate și arangiate de Iuliu Bugnariu. Partea I. Balade —.25</p> <p>N-vii 76 și 77. Naratiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco —.20</p> <p>Nopti de iernă. Novele pentru popor de G. Simu —.60</p> <p>Opșaguri. Cât cioplite cât pilite și la lume împărțite de Ioan Pop Reteganul —.40</p> <p>Păcălitul. Monolog comic de Antoniu Popp. Prețul —.04</p> <p>Opera unui om de bine. Novelă origin. — continuarea novejii „Idealul pierdut“ — de Paulina C. Z. Rovinar —.10</p> <p>Poesii de Vasiliu Ranta Buticescu. Un volum de 192 pagini, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Preț. red. (dela 1.20) la —.60</p> <p>Povestea Pascului seu credința deșertă populară. De Ar. Boca Vel. Părintele Niculae. Schițe din viața preoților de G. Simu —.30</p> <p>Pietatea poporului român seu cântări evlavioase pentru cei-ce merg la mănăstire, la locuri sante și în procesiuni. Comp. de doi preoți g. c. Mureșeni din diec. g. c. a Oradei-Mare —.10</p> <p>Păcală și Tândală. Poveste de G. Cătană —.10</p> <p>Pretinul sătenuului român. Sfătură în formă de dialog pentru elevi și adulți, compus de I. P. Reteganul —.30</p> <p>Proba de foc. Comedie într'un act de A. Kotzebue, localisată de Irina Sonea-Bogdan —.15</p> <p>Prin morțe la victorie Comedie într'un act de A. Kotzebue, localisată de Irina Sonea-Bogdan —.10</p> <p>Probitatea în copilăria. Schiță din sfera educ. după Ernest Legouvé —.06</p> <p>Poveștile Bănatului. De George Cătană învățator. Tom. I. II. III. à 25 cr., toate 3 tom. —.65</p>	<p>Reguli și sfaturi bune pentru pruncii școlari de Ar. Boca Velcher. —.10</p> <p>Renascerea limbii române în vorbire și scriere de Dr. Gr. Silași broș. II. și III. Prețul fie-căreia broș. este 40 cr. Ambele de-odată —.70</p> <p>Risete și Zimbete de Tit. V. Gheaja —.30</p> <p>Schițe din Italia de Teodor Bulcă profesor gimn. 1.—</p> <p>Să aușim! Toaste pentru tot felul de pers. și ocaș. de Tit V. Gheaja —.20</p> <p>Tandafiri și vioarele. Poesii populare de Ioan Pop Reteganul. Edițiunea a II. Amplificată —.60</p> <p>Tigantul la mănăstire. Poveste în versuri de Ar. Boca Velcher. —.08</p> <p>Tigantul în Rain. Poveste în versuri de Ar. Boca Velcherianul —.08</p> <p>Tigantul și Magnatul seu vraja și farmecele populare de A. B. V. —.08</p> <p>Ultimul sicrastru. Tradițiune de G. Simu —.06</p> <p>Versuri de dor adunate din poezii române de A. —.25</p> <p>Novele și schițe de Ioan Pop Reteganul broș. I. —.40</p> <p>Indr' p'ar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv de V. Gr. Borgovan. Ediția III. 1.20</p> <p>Omul. Noțiuni din Anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenesc de George Cătană. —.25</p> <p>Orar general pentru școala română cu 6 clase și cu un sigur învățator de Georgiu Magyar —.40</p>	<p>Nr. 6. Diana, zina munților și Fata de înmărat cu mâinile tăiate (2 basmuri) de Dom. Dogariu. Prețul —.06</p> <p>Nr. 7. Cine dialoguri întocmite pentru elevii școlii populare. menite ca producțiuni la esamene și alte festivități școl. de Dom. Dogariu. —.10</p>
---	--	--	---

Cărți de școlă

aprobate și recunoscute ca cele mai bune și mai metodicesci de Vasile Petri.

Non Abecedar românesc. Edițiunea XII. emendată și aprobată de înaltul minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin emisul seu nr. 16.06 din 1889. Prețul unui exemplar legat —.25

Legendar seu carte de cetire pentru școlile populare. Partea I-a: pentru al 3-lea și al 4-lea an de școlă. Edițiunea X. emendată și aprobată de înaltul minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin emisul seu nr. 11.295 din 1889. Un exemplar legat —.50

Comisiunea însărcinată cu propuneri, prin referintele seu prof. V. Gr. Borgovan. da cetire următorului proiect de propuneri:

3. Accentuându-se din mai multe părți necesitatea stabilirii unei uniformități în folosirea manualelor de școlă și cu deosebire a Abecedarului și Legendarului, cari (pe lângă catechism) formază baza instrucțiunii, ceea ce până în prezente nu se poate constata, de-ore-ce într'un loc se folosesc Abecedarul și Legendarul de I. Papiu, într'altul al lui Solomon și Muntean (din Blășiu) pe cele mai multe locuri al lui Gőnczy și pe cele mai puține locuri al lui V. Petri, ceea-ce în totă întâmplarea împedecă progresul și așa de greoiu a învățământului, — după mai multe discursiuni se decide: ad. 3. Comitetul să întrevină la Venerab. Consistor, ca să introducă în întreaga diecesă seu cel puțin pe teritoriul reuniunii noastre Abecedarul și Legendarul de Vasile Petri, ca unele ce întrec toate celelalte din punct de vedere metodic și didactic. (Concluzul „Reuniunii învățătorilor români din jurul Gherlei la adunarea generală dto 21 și 22 Sept. 1881“; a se vedé „Școala Practică“ tom. II. pag. 58. p. 3.).

Dela același autor:

Școala română. Foițe pedagogice și didactice pentru interesele institutiilor de învățământ și ale organelor ac-stora. Anul III, IV și V, (I. și II. e epuizat). Fiă-care an 1.—
Porto 10 cr.

Școala practică. Magazin de lecțiuni și materii pentru instrucțiunea primară. Tom. II, III și IV, (I. e epuizat), fiă-care fl. 1. Porto —.10

Plan de lecțiuni pentru școlile elementare românesce. Întocmit pe 30 de săptămâni 25 cr. Porto —.05

Plan de învățământ pentru școlile populare nemaghiare, în ntelesul articol. de lege XXXVII. din 1868 și 1879. Edat în urma ordinațiunii ministrului reg. ung. de culte și instrucțiune publică din 29 Iunie 1889. Nr. 17.284. —.22

Legă de pensii pentru învățătorii populari din Ungaria, dimpreună cu ordinațiunile ministeriale publicate în urmă. Prețul —.22

Scriptologia seu modul de a învăța cetitul scriind. Îndreptar pentru învățătorii la tractarea cetitului în școlă 1.—

Călimdarul „Aurorei“ pe anul 1899. Prețul unui exemplar —.30
prin postă franco —.35
6 exemplare spedate franco 1.6)

„Călimdarul Plugarului“ pe an. 1899. Prețul unui exemplar —.25
spedat prin postă franco —.30

➡ Tot de-aici se pot procura tot soiul de cărți școlastice și altele apărute ori și unde. ➡

Recuise de scris pentru școlă și cancelarie, tot soiul de tipărituri ofioiose.

➡ Tipografia noastră primesce spre efectuare tot soiul de lucrări tipografice cu prețurile cele mai moderate. ➡

— Cataloge se trimit ori și cui gratis și franco. —

— Vândătorilor se dă rabatul cuvenit. —

Tôte comandele sunt a se adresa la:

Tipografia „A U R O R A“ A. Todoran,
în Gherla — Szamosujvár.

➡ Tôte cărțile de mai sus se pot procura și direct dela „TIPOGRAFIA A. MUREȘIANU“ din Brașov. ➡